

Ortaöğretim Öğrencilerinin Tahripçi Davranışlarda Bulunma ile Dindarlık Düzeyleri Arasındaki İlişki*

Prof. Dr. Hasan KAYIKLIK**

Mehmet Emin KALGI***

Atıf / ©- Kayıklık, H.- Kalgı, M. E. (2017). Ortaöğretim Öğrencilerinin Tahripçi Davranışlarda Bulunma ile Dindarlık Düzeyleri Arasındaki İlişki, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 1-18.

Öz- Bu araştırmanın amacı, ortaöğretim düzeyinde eğitim-öğretim gören öğrencilerin dindarlık ve tahripçilik düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek ve bunu bazı değişkenler açısından incelemektir. Genel tarama modelinde olan bu araştırmanın verileri, *Ergen Tahripçilik Ölçeği*, *Dinsel Yaşayış Ölçeği* ve geliştirilen *Kişisel Bilgi Formu* ile elde edilmiştir. Öğrencilerin dindarlık ve tahripçilik düzeyleri ile ilgili bulgular, *Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu*, *tek yönlü varyans analizi* ve *basit regresyon analizi* kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın örneklemini, Şanlıurfa/Siverek ilçesinin genel liselerinde okuyan ve basit tesadüfî yolla seçilen 400 öğrenci oluşturmaktadır. Bunların %66'sı (264) kız, %34'ü (136) ise erkektir. Ortaöğretim öğrencileri için, din-önem düşüncesi, öznel dindarlık algısı ve okul türü değişkeni öğrencilerin tahripçilik davranışlarına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Dindarlığın ahlak boyutu ile tahripçilik arasındaki ilişkiye bakıldığında, ahlak boyutu tahripçilik puanlarındaki varyansın %5'ini açıklamaktadır. Genel dinsel yaşayış ile tahripçilik arasındaki korelasyonun düşük düzeyde negatif olduğu ve genel dinsel yaşayış ile tahripçilik arasında anlamlı bir ilişkinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır ($r = -.14$ $p < .01$).

Anahtar sözcükler- Tahripçilik, dindarlık, inanç, ibadet, ahlâk

Makalenin gelişi: 13.10.2017; Yayına kabul tarihi: 20.12.2017

* Bu makalenin bir kısmı 25. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde (21-24 Nisan 2016) "Ortaöğretim Öğrencilerinin Tahripçilik (Vandalist) Davranışlarda Bulunma Düzeyleri İle Dindarlık Düzeyleri Arasındaki İlişki" başlığıyla Mehmet Emin Kalgı tarafından sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Psikolojisi Anabilim Dalı öğretim üyesi, e-posta: hkayiklik@cu.edu.tr (ORCID: 0000-0003-1755-5398)

*** Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı (Din Psikolojisi) Doktora Öğrencisi, e-posta: mehmet.emin.63.21@gmail.com (ORCID: 0000-0001-6999-5059)

1. Giriş

1.1. Din ve Dindarlık

Din, tanımlanması en zor kavramlardan biridir, çünkü yapılacak bir din tanımı farklı dinleri kapsayıcı olduğu düşünülse de ortak bir tanımda buluşmak sanıldığı kadar kolay değildir (Yapıcı, 2013). Bu perspektifte düşünüldüğünde araştırmacılar tarafından yapılan her din tanımı araştırmacıların sosyo-kültürel durumlarına göre değişebilmektedir. İslami eksenli yapılan din tanımlarında daha çok vahiy, peygamber, iman, ibadet, mükâfat, ceza, itaat gibi kavramlar vurgulanırken (Uysal, 1996; Cirhinlioğlu, 2010; Hökelekli, 2010; Kayıklık, 2011; Peker, 2011; Tarhan, 2013; Murata&Chittick, 2012; Şentürk, 2013; Yavuz, 2013; Yapıcı, 2013; Hökelekli, 2013); materyalist veya pozitivist eksenli yapılan din tanımlarında ise daha çok korku, yanılsama, saplantı, çaresizlik, tatminlik, acılara karşı başa çıkma, kendini gerçekleştirme güdüsü, hedefe yönelme gibi kavramlar vurgulanmaktadır (Freud, 2014a; Freud, 2014b; Dawkins, 2013; Marx ve Engels, 2013; Freud, 2012; Fromm, 2012; Botton, 2011; Dursun, 1999). Ayrıca Hristiyan ve Yahudi kültürüyle yetişmiş bilim adamları dini, tanrı, teslis, kolektif bilinçdışı, pragmatist, anlam arayışı gibi kavramlarla açıklamaya çalışmışlardır (Frankl, 2014; Flew, 2012; Holm, 2007; Eliade, 2004; Jung, 1996).

Yapılan din tanımı kişinin yaşadığı coğrafya, gelenek-görenekler ve tarihsel dönem gibi birçok etkene bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir. Hatta Regis Jolivet, dinin tanımını daha da özelleştirerek herkesin bir din tanımı veya tarifi olabileceğini ve din tanımının objektiflikten daha çok sübjektiflikle bağlantılı olduğunu vurgulamıştır (Uysal, 1996). Bunun yanında Paloutzian (1989), yapılan her din tanımının ancak yazarını tatmin ettiğini belirtmiştir.

Araştırmacılar tarafından yapılan din tanımları bütünüyle her dini kapsamadığı gibi yapılan dindarlık tanımları da tüm dindarlar için kapsayıcı değildir (Albayrak, 2010:5). Çünkü her dinin kendine has kuralları vardır ve bu kurallar bağlamından hareketle dindarlık tanımında ortak bir kanıya varmak oldukça zordur. Her ne kadar dindarlık nesnel göstergelerle tanımlanmaya çalışılsa da bunun tamamen öznel bir durum olduğu da dikkatten kaçırılmamalıdır (Yapıcı, 2006). Bundan dolayı dindarlığın öznelliğe indirgenmesi, farklı dindarlık algılarıyla ilişkili olarak hem farklı dindarlıkların kategorize edilmesine hem de bu kategorileştirmeye beraber dinsel yaşayışta farklılıklara sebep olmaktadır (Allport, 2014).

Yapıcı (2013), dindarlığı kurumsal dinin bireysel ve içsel yaşanması olarak tanımlarken; Roff, dindarlığı bireyin aşkın olana ilişkin inançlarının ve davranışlarının hem kurumsallaşmış hem de kurumsallaşmamış hali olduğunu belirtmektedir (Yıldız, 2006). Cotton, Larkin, Hoopes, Cromer, Rosenthal (2005) ise dindarlığı Tanrı'ya inanma, dua etme, dinsel ritüelleri yerine getirme ve kutsalın dışı yansımaları olarak tanımlamışlardır. Hyman ve Handal (2006) dindarlığı ibadetler, kiliseye devam etme, problem çözme, dışı ve içe dönük grup davranışlarını yönlendirme olarak tanımlarken; Almeida, Neto ve Koenig (2006) ise dindarlığı inançlar sistemi, dini ritüeller ve kutsala yakın olmak için dinsel sembollerini yerine getirme olarak tanımlamaktadır. Bu dindarlık tanımına özdeş bir tanımı da Beckwith ve Morrow (2005) yapmıştır. Beckwith ve Morrow'a (2005) göre dindarlık inanç ve ibadet esaslarını kurumsal olarak yerine getirme sistemidir.

Yapılan dindarlık tanımları incelendiğinde genellikle dinsel ritüelleri yerine getirme, tanrıyla içsel bağlantı kurma, dua etme, dinsel yaşayışın dışı yansımaları gibi kavramlar vurgulanmıştır. Sonuç olarak dindarlık, bireyin *inanç, ahlak ve ibadet esaslarını yerine getirmesi olarak tanımlanabilir*.

1.2. Tahripçilik

Tahripçilik, herhangi bir kamu malına kasıtlı zarar verme davranışı olarak tanımlanmaktadır (Kalgı, 2014). Bu terimi Türkiye'de ilk kez kullanan Öğülmüş (1993:587) ise tanımlamayı şu şekilde yapmıştır: "*Belediye otobüslerinin koltuklarını yırtmak; telefon kulübelerini kullanılamaz hale getirmek; park, bahçe, dinlenme alanları, otobüs durakları gibi kamuya açık alanlardaki eşyaları ve sanat eserlerini kırmak, parçalamak, kesmek ya da oymak; okul binalarının camlarını ve ampullerini kırmak, sıraların üzerini kazımak gibi eylemler yapan kişilere tahripçi kamu mallarına zarar vermeye yönelik olan bu tür eylemlerde bulunma eğilimine de tahripçilik adı verilmektedir.*" Yavuzer (1998), tahripçiliği nesnelere yönelik saldırganlık olarak tanımlamış ve saldırganca davranışlarda bulunan kişilerin kamu mallarına veya başkalarına ait mallara zarar vermesi olarak belirtmiştir. Burcu, Danacıoğlu ve Vazsony'a (2007) göre ise tahripçilik bir saldırganlık biçimidir.

Tahrip amaçlı bir davranışta bulunan bireyin amacı kendi gücünü bilinçli olarak göstermektir. Sander'e (1981) göre tahripçilik kişinin sahip olmadığı özel mülkiyete zarar vermesidir (akt. De Wet, 2004). Moeller (2001) saldırganlık türleri içerisinde tahripçiliği, kullanılan mallara kasıtlı olarak zarar verme, yangın çıkarma gibi okullarda ciddi zararlar ortaya çıkaran eylemler olarak tanımlamaktadır (akt. Yavuzer, 2011). Yıldız (2004) ise tahripçiliği kişi-

nin hiç tanımadığı bireylere ya da kamu mallarına yönelik olarak gerçekleştirildiği zarar verici davranışlar olarak tanımlamaktadır. Boz ve Beyaztaş (2001), tahripçiliği bilgisizlik yüzünden ya da zevk için kamu mallarına ya da sanat yapıtlarına büyük zararlar vermek ve bu zararları kendine bir amaç durumuna getirmek olarak tanımlamıştır. Sonuç olarak, tahripçilik bir şiddet türü olarak değerlendirilebilir, fakat her şiddeti tahripçilik olarak değerlendirmek doğru değildir. Çünkü şiddet içeren bir davranışın tahripçilik olarak değerlendirilebilmesi için bir mala kasıtlı zarar vermeyi içermesi gerekir.

2. Literatür Taraması

Yapılan literatür taramasında tahripçilik ile dindarlık arasındaki ilişkiyi istatistiksel olarak ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Fakat çalışmanın kavramsal çerçevesinin oluşturulması için tahripçilik kavramına yakın olan şiddet kavramına başvurulmuş ve bu yönde bir alt yapı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Tesler (2003:178), Batı Şeria ve Gazze Filistinlilerin İsrail ile uzlaşmaya ilişkin tutumların tespiti için görüşme yöntemiyle yaptığı çalışmada, dindar olmayanların dindar olanlara göre daha çok uzlaşmacı tutum sergilediklerini tespit etmiştir. Tesler (2003), dindarlar arasında gelişen bu durumu dinin siyasallaşmasına bağlamaktadır. Yapılan başka çalışmalarda da şiddeti arttıran etkenin sadece radikalleşme (Miller, 2013) olmadığı, sosyo-ekonomik sorunlar, eğitim, kültür, psikolojik bunalımlar gibi birçok etken bu durum üzerinde etkilidir (Nachtwey&Tessler, 2002; Thompson, 1989). Canetti, Hobfoll, Pedahzur ve Zaidise 213 Müslüman ve 697 Yahudi olmak üzere toplam 910 kişi üzerinde yaptıkları bir çalışmada dindarlık ile politik şiddet arasında pozitif yönde bir ilişki bulmuşlardır. Çalışmada Müslümanların Yahudilere göre politik şiddeti daha çok desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Onlara göre Müslümanların Yahudilere göre politik şiddeti daha çok desteklemesinin sebepleri arasında marjinallik, sosyo-ekonomik durum ve çalışmaya katılan deneklerin dindarlık algısı yatmaktadır (2010:582). Aksi takdirde bu çalışmada tüm Müslümanların şiddeti desteklediği sonucunu çıkarmak doğru değildir.

Isaacs (2016:211) 1970-2012 yılları arasında dünya genelindeki 495 dinsel kuruluşun dini retorik ile şiddet söylemleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek için yaptığı çalışmada, dini retorik ile şiddet arasında güçlü bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Çalışmada, dini retorikleri kullanan kuruluşların 160 tanesinin bazı noktalarda şiddete katıldıklarını tespit etmiştir. Ayrıca şiddet davranışını gösteren bu kuruluşların yıllar içinde şiddet davranışını arttırdıklarını tespit etmiştir. Ayrıca Kanyandago 2011'de yaptığı bir çalışmada dinin doğrudan

veya dolaylı olarak şiddete sebebiyet verdiği bulgusunu elde etmiştir. Robbins ve Hall (2007) "Yeni Dini Hareketler ve Şiddet" başlığıyla yaptıkları bir çalışmada dini hareketler ile şiddet arasında bağlantıların olduğunu ve bununla ilgili öğrencilere özel eğitim verilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Koca, dindarların veya dini hareketlerin şiddet davranışında bulunmalarını iki nedenle açıklamaktadır. Birincisi, dindarların veya dini hareketlerin dinin ruhundan ziyade şekline önem vermeleridir, ikincisi ise dinin ahlâki boyutunu görmezden gelmeleridir (2016:23).

3. Yöntem

Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2004:79). Ayrıca tarama araştırmaları, geniş kitlelerin görüşlerini betimlemeyi hedefleyen (Büyüköztürk, 2012) araştırmalardır.

3.1. Araştırmanın Problemi

Araştırmanın temel problemi, ortaöğretim düzeyinde eğitim-öğretim gören öğrencilerin dindarlık ve tahripçilik düzeyleri arasında nasıl bir ilişki olduğunu ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

a) Öğrencilerin tahripçilik davranışlarda bulunma düzeyleri din-önem değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

b) Öğrencilerin tahripçilik davranışlarda bulunma düzeyleri öznel dindarlık algısı değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

c) Öğrencilerin tahripçilik davranışlarda bulunma düzeyleri okul türü değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

d) Öğrencilerin genel dinsel yaşayış ile tahripçilik düzeyleri arasında nasıl bir ilişki vardır?

3.2. Araştırmanın Hipotezleri

a) Din-önem düşüncesine göre öğrencilerin tahripçilik düzeyleri farklılaşacaktır (1). Bu bağlamda dinin kendisi için "önemli" ve "çok önemli" olduğunu belirten grupların tahripçilik puanlarının, dinin kendisi için "önemli değil" diye belirten grubun tahripçilik puan ortalamasına göre daha düşük olacağı öngörülmektedir (2).

b) Öznel dindarlık algısına göre öğrencilerin tahripçilik düzeyleri farklılaşacaktır (1). Bu bağlamda kendisini "dindar" ve "çok dindar" olarak ifade edenlerin tahripçilik puanlarının kendisini "hiç dindar değil" ve "biraz dindar" olarak ifade edenlere göre daha düşük olacağı ileri sürülmektedir (2).

c) Okul türü değişkenine göre öğrencilerin tahripçilik düzeyleri farklılaşacaktır (1). Yusuf Sami İmam Hatip Lisesinde eğitim-öğretim gören öğrencilerin tahripçilik puanlarının diğer liselerde eğitim-öğretim gören öğrencilere göre daha düşük olacağı düşünülmektedir (2).

d) Öğrencilerin genel dinsel yaşayış ve ile tahripçilik puanları arasında anlamlı ve negatif yönde bir ilişki olduğu düşünülmektedir. (1). Bununla birlikte inanç-tahripçilik (2), ahlak-tahripçilik (3) ve ibadet-tahripçilik (4) ikilikleri arasında anlamlı ve negatif yönde bir ilişki olacağı öngörülmektedir.

3.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Şanlıurfa/Siverek ilçesinin genel lise öğrencileri, örneklemi ise bu okullardan basit tesadüfi yöntemle seçilmiş olan 400 öğrenci oluşturmaktadır. Bunların %66'sı (264) kız, %34'ü (136) ise erkek öğrencidir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri; "Ergen Tahripçilik Ölçeği" (Kalgı ve Aliyev, 2015), "Dinsel Yaşayış Ölçeği" (Kayıklık ve Kalgı, 2017) ve geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" ile elde edilmiştir.

a. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada inceleme konusu olan din-önem düşüncesi, öznel dindarlık algısı ve okul türü değişkenlerine ilişkin sorular araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Bu değişkenlerin tahripçilik ve genel dinsel yaşayış ile bağlantıları araştırılmıştır.

b. Dinsel Yaşayış Ölçeği

Orijinali Kayıklık (2003) tarafından geliştirilen Dinsel Yaşayış Ölçeği (DYÖ), daha sonra Kayıklık ve Kalgı (2017) tarafından revize edilmiştir. Ölçek; iman, ahlak ve ibadet olmak üzere toplam üç boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutların her biri 12'şer maddeden oluşmaktadır. İnanç boyutu maddeleri "*Hiç Katılmıyorum (1), Çok Az Katılıyorum (2), Ender Olarak Katılıyorum (3), Biraz Katılıyorum (4), Oldukça Katılıyorum (5), Genellikle Katılıyorum (6), Tamamen*

Katılıyorum (7)" biçiminde 7 seçenekle kodlanmakta ve ölçeğin inanç boyutunda en düşük 12, en yüksek 84 puan alınabilmektedir. Ölçeğin hem ahlâk hem de ibadet boyutları da 12'şer maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler, " *Bana Hiç Uygun Değil (1), Bana Pek Uygun Değil (2), Bana Çok Az Uygun (3), Bana Biraz Uygun (4), Bana Oldukça Uygun (5), Bana Genellikle Uygun (6), Bana Her Zaman Uygun (7)* biçiminde kodlanıp puanlanmaktadır. Buna göre ölçeğin ahlâk ve ibadet boyutlarından alınabilecek en düşük puan 12, en yüksek puan ise 84 puandır. Bu değerlendirme sonucunda ölçekten alınabilecek en düşük toplam puan 36, en yüksek toplam puan ise 252'dir. Bu değerlendirmeyle beraber katılımcılar ortalamasının üstünde bir puan alabiliyorsa dindar olarak değerlendirilmektedir.

b1. Ölçeğin Güvenirliđi

DYÖ'yü oluşturan maddelerin iç tutarlık katsayısı 0.930 olarak bulunmuş ve Faktör-1, Faktör-2 ve Faktör-3'ün iç tutarlılık katsayısı sırasıyla 0.982, 0.937 ve 0.875 olarak hesaplanmıştır (Kayıklık ve Kalgı, 2017:11). Güvenirlik katsayısının 0.70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenirliği için yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2012).

b2. Ölçeğin Geçerliliđi

Ölçeğin yapı geçerliğini kontrol etmek için açımlayıcı faktör analizi Kayıklık ve Kalgı (2017) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin inanç boyutu için yapılan faktör analiz sonucuna göre maddelerin faktör yük değerleri 0.79 ile .97, ahlâk boyutu için yapılan faktör analiz sonucuna göre maddelerin faktör yük değerleri 0.63 ile 0.83 ve ibadet boyutu için yapılan faktör analiz sonucuna göre maddelerin faktör yük değerleri 0.39 ile 0.74 arasında değişmektedir (Kayıklık ve Kalgı, 2017:8-9).

Üç faktörlü otuz altı maddelik "Dinsel Yaşayış Ölçeği"nin kuramsal yapısını test etmek için yapılan "Doğrulayıcı Faktör Analizi-DFA (Confirmatory Factor Analysis-CFA)" çalışmasında; modelin uyum indekslerinden X^2/sd 'nin değeri 1.93, NFI değeri 0.91, NNFI değeri 0.95, CFI değeri 0.95, SRMR değeri 0.07 ve RMSEA değeri 0.07 olarak bulunmuştur (Kayıklık ve Kalgı, 2017:11). Bu değerlerin "Doğrulayıcı Faktör Analizi-DFA" sonucunda ölçeğin faktör yapısının uyumunun iyi olduğunu göstermektedir.

c. Ergen Tahripçilik Ölçeği

Ergen Tahripçilik Ölçeği, Kalgı'nın (2014) araştırmasında kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Katılımcıların kendilerini her bir madde için 5 "Her zaman"

ve 1 "Hiçbir zaman" aralığında değerlendirmeleri istenmiştir. Bu değerlendirme sonucunda ölçekte alınabilecek en yüksek puan 185, en düşük puan ise 37 olarak belirlenmiştir. Bu değerlendirmeyle birlikte, öğrencilerin aldığı puan oranına göre tahripsele davranışlarda bulunma düzeyi ortaya çıkmaktadır." (Kalgı ve Aliyev, 2015:84-85).

c1. Ölçeğin Güvenirliđi

Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (cronbach-alpha) .969 olarak hesaplanmıştır (Kalgı ve Aliyev, 2015). Yaptığımız araştırmada ise ölçeğin tüm maddelerin iç tutarlılık katsayısı (cronbach-alfhası) .973 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin madde-toplam korelasyonu verilerin ölçeğin her bir maddesinde aldıkları puan ile tüm ölçekten aldıkları puan arasındaki madde-toplam korelasyon katsayısı hesaplanarak elde edilmiştir. Elde edilen en düşük madde-toplam korelasyonu katsayısı .445 en yüksek ise .846 olarak bulunmuştur. Ayrıca madde çıktığında ölçek ortalaması 45.19 ile 46.43 ve ölçek varyansı ise 441.734 ile 453.638 aralığında değişmektedir (Kalgı ve Aliyev, 2015:86-87).

c2. Ölçeğin Geçerliliđi

Yapı geçerliliğini sınamak için ölçeğin faktör analizi Kalgı ve Aliyev (2015) tarafından yapılmıştır. Buna göre; ölçeğin on maddeden oluşan "okul çalışanlarının eşyalarına yönelik tahripçilik" boyutu için yapılan faktör analizi sonucuna göre maddelerin döndürülmüş faktör yük değerleri .535 ile .807, madde toplam -puan korelasyonu ise .734 ile .827 arasında değiştiği ortaya çıkmıştır. Ölçeğin dokuz maddeden oluşan "okula yönelik tahripçilik" boyutu için yapılan faktör analizi sonucuna göre maddelerin döndürülmüş faktör yük değerleri .612 ile .784, madde toplam-puan korelasyonu ise .671 ile .836 arasında değiştiği ortaya çıkmıştır. Ölçeğin on sekiz maddeden oluşan "sınıfa yönelik tahripçilik" boyutu için yapılan faktör analizi sonucuna göre, maddelerin döndürülmüş faktör yük değerleri .489 ile .813, madde toplam -puan korelasyonu ise .410 ile .793 arasında değiştiği ortaya çıkmıştır (Kalgı ve Aliyev, 2015:85-86).

3.5. Verilerin Analizi

Öğrencilerin genel dinsel yaşayış, DYÖ'nün ahlak-inanç-ibadet faktörleri ve tahripsele davranışlarda bulunma düzeylerinin birbirleriyle ilişkileri Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu ile hesaplanmıştır. Öğrencilerin din önem düşüncesi ve öznel dindarlık algısı değişkenliği ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile hesaplanmıştır. Öğrencilerin DYÖ'nün ibadet boyutu de-

ğişkeninin tahripsele düzeylerini yordanmasına ilişkin hesaplamalar da basit regresyon analizi ile bulunmuştur.

4. Bulgular ve Yorum

Tablo-1. Din-Önem Düşüncesi İle Tahripçi Davranışlarında Bulunma Puanları Arasındaki Farka İlişkin Tek Yönlü Varyans Analiz Sonuçları

Dinin Önemi	Sayı	Otalama Puan	Standart Sapma
Önemli Değil	11	79.36	53.664
Önemli	65	48.55	19.155
Çok Önemli	321	47.65	23.677
Toplam	397	48.68	24.740

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p*	Farklılık (Scheffe)
Gruplar Arası	10699.255	2	5349.627	9.098	.000	Önemli değil-önemli ve önemli değil-çok önemli grupları arasında oluşmuş.
Grup İçi	231675.828	394	588.010			
Toplam	242.375.083	396				

* $p < .01$

Tablo-1 incelendiğinde dinin kendisi için " Önemli Değil" olarak beliren grubun tahripçi davranışlarda bulunma düzeyi en yüksek olan grup olduğu görülmektedir. Bu grupların ortalama puanları arasındaki farklılaşmanın istatistiksel olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p < .01$). Bireylerin din-önem düşüncesi artıkça tahripçi davranışlarda bulunma düzeyleri düşmektedir. Kuran'ın birçok ayetinde şiddetin ve tahripçiliğin yasaklanması/hoş karşılanmaması (Bakara, 2:205; Hac; 22:40; A'raf, 7:56), Müslümanların dine önem verdiği ölçüde tahripçi davranışlardan kaçınmalarını sağlamıştır yorumu yapılabilir.

Tablo-2. Öznel Dindarlık Algısı İle Tahripçi Davranışlarda Bulunma Puanları Arasındaki Farka İlişkin Tek Yönlü Varyans Analiz Sonuçları

Dindarlık Algısı	Sayı	Otalama Puan	Standart Sapma
Hiç Dindar Değil	14	63.14	32.907
Biraz Dindar	115	50.22	25.503
Dindar	216	46.13	20.983
Çok Dindar	49	51.33	33.402
Toplam	394	48.57	24.783

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p*	Farklılık (Scheffe)
Gruplar Arası	4943.940	3	1647.980	2.718	.04	Hiç dindar değil ile dindar ve çok dindar arasında oluşmuş. Diğer farklılaşma da biraz dindar ile dindar arasında oluşmuş. Bir başka farklılaşma dindar ile çok dindar arasında oluşmuş.
Grup İçi	236438.425	390	606.252			
Toplam	241382.365	393				

* $p < .05$

Tablo-2 incelendiğinde kendisini "Hiç Dindar Değil" olarak belirten grubun tahripçi davranışlarda bulunma düzeyi en yüksek olan grup olduğu görülmektedir. Bu grupların ortalama puanları arasındaki farklılaşmanın istatistiksel olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p < .05$). Bireylerin kendilerini dindar hissettikleri oranda tahripçi davranışlarda bulunma düzeyleri düşmektedir. Dindar bireylerin dindar olmayanlara göre daha yapıcı ve şiddete karşı olduğu yorumu yapılabilir.

Tablo-3. Okul Türü Değişkeni İle Genel Tahripçi Davranışlarda Bulunma Arasındaki Farka İlişkin Tek Yönlü Varyans Analiz Sonuçları

Okul Türü	Sayı	Ortalama Puan	Standart Sapma
Merkez Anadolu Lisesi	33	38.82	2.822
Yusuf Sami İmam Hatip Lisesi	97	60.29	35.995
Fen Lisesi	111	46.57	18.830
Mustafa Kemal Anadolu Lisesi	104	44.24	18.372
Anadolu Lisesi	51	46.51	22.307
Toplam	396	48.66	24.770

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p*	Farklılık (Scheffe)
Gruplar Arası	19066.525	4	4766.631	8.347	.000	YSİHL-MAL, YSİHL-FL, YSİHL-MKAL, YSİHL-AL arasında oluşmuş.
Grup İçi	223289.805	391	571.074			
Toplam	242356.331	395				

* $p < .01$

Okul türü değişkenine göre öğrencilerin tahripçi davranışlarda bulunma oranının en yüksek olduğu okul "Yusuf Sami İmam Hatip Lisesi" dir. Bu

gruplar arasındaki farklılığa bakıldığında istatistiksel olarak anlamlılık düzeyine ulaşıldığı görülmüştür ($p<.01$). İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin tahripçi davranışlarda bulunma puanlarının yüksek olması verilen eğitimin yetersizliğinden/kalitesizliğinden, çevresel/kültürel etkenlerden, eğitimin sekülerleşmesinden ve öğrencilerin eğitim düzeylerinin düşük olmasından kaynaklı olabilir.

Tablo-4. Ortaöğretim Öğrencilerinin İnanç-Ahlak-İbadet-Dindarlık ve Tahripçilik Arasındaki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu Düzeyleri İlişkisi

	İnanç	Ahlak	İbadet	Genel Dinsel Yaşayış	Tahripçilik
İnanç	-	.236**	.115*	.320**	-.052
Ahlak	.236**	-	.459**	.723**	-.229**
İbadet	.115*	.459**	-	.932**	-.070
Genel Dinsel Yaşayış	.320**	.723**	.932**	-	-.140**
Tahripçilik	-.052	-.229**	-.070	-.140**	-

** $p<.01$ * $p<.05$

Tahripçilik ile DYÖ ve DYÖ'nün ahlak boyutu arasındaki ikili korelasyona bakıldığında aralarındaki ilişki negatif olduğu ve anlamlı derecede farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında DYÖ'nün inanç-ibadet, inanç-ahlak ve inanç-genel dinsel yaşayış puanları arasındaki ikili korelasyonlara bakıldığında aralarındaki ilişkinin pozitif olduğu ve anlamlı derecede farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo-5. Ortaöğretim Öğrencilerinin Ahlak Faktörü ve Genel Dinsel Yaşayışlarının Tahripçilik Düzeylerini Yordamasına İlişkin Basit Regresyon Analiz Sonuçları (Stepwise)

Bağımsız Değişken	β	Standart Hata	Beta	t
Ahlak Faktörü	-1.694	.364	-.229	-4.659

Bağımlı Değişken: Tahripçilik $R= .229$ $R^2 = .052$ $F_{(1, 395)} = 21.705$ $p= .000$

Tablo-5'de tahripçilik ile DYÖ'nün ahlak faktörü arasındaki ilişki için $\beta(1.694)$ ve $t(-4.659)$ değerlerine bakıldığında aralarında anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir ($p<.01$). $R^2 (.052)$ değeri incelendiğinde, DYÖ'nün ahlak faktörü puanlarındaki varyansın (değişkenliğin) %5'ini açıklamaktadır. Bu sonuç bağımsız değişkenin öğrencilerin tahripçilik davranışlarında bulunma ile ilgili düzeylerini açıklamada yeterli seviyede olmadığını göstermektedir.

5. Sonuç ve Tartışma

Genel dinsel yaşayış ölçeğinin ahlâk faktörü ile tahripçilik arasındaki ilişkiye bakıldığında, ahlak faktörü tahripçilik puanlarındaki varyansın %5'ini açıklamaktadır. Genel dinsel yaşayış-tahripçilik ($r = -.140$ $p < .01$), ahlak-tahripçilik ($r = -.229$ $p < .01$), inanç-tahripçilik ($r = -.052$) ve ibadet-tahripçilik ($r = -.070$) ikilikleri arasındaki ilişkinin anlamlı negatif yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda d1 ve d3 hipotezlerimiz tam, d2 ve d4 hipotezlerimiz ise kısmen desteklenmiştir. Ardila-Rey, Killen ve Brenick (2009:200-205) Kolombiya'da altı, dokuz ve on iki yaşlarında olan 193 çocuk üzerinde ahlâki muhakeme ve şiddet arasındaki ilişkiyi tespit etmek için bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada bazı çocuklar düşük düzeyde (99 kişi) bazıları da yüksek düzeyde (94 kişi) şiddete maruz bırakılmıştır. Araştırma sonucuna göre çocukların büyük bir çoğunluğu ahlaki sınırların aşılması gerektiği ile ilgili ifadelerde bulunmuş ve ahlaki sınırların aşılmasını yanlış olarak değerlendirmişler. Yüksek düzeyde şiddete maruz kalan çocukların, minimum düzeyde şiddete maruz kalan çocukların aksine intikam alma duygusuyla başkasına zarar vermek için kararlar aldığı görülmüştür. Yapılan bazı çalışmalarda ise şiddete maruz kalan çocukların saldırgan davranışlarda bulunmaya daha meyilli olduğu tespit edilmiştir (Patterson, Kuperdmit&Vaden, 1990; Liddell, Kvalsvig, Qotyana& Shabalala, 1994; Brook, Brook, Rosen, De la Rosa, Montoya&Whiteman, 2003).

Robbins ve Hall (2007) "Yeni Dini Hareketler ve Şiddet " başlığıyla yaptıkları bir çalışmada dini hareketler ile şiddet arasında pozitif bir ilişkinin olduğu bulgusunu elde etmeleri çalışmamızın bu bulgusuyla çelişmektedir. Bununla birlikte yapılan başka çalışmalarda dinin doğrudan veya dolaylı olarak şiddete sebebiyet verdiği bulgusu edilmiştir (Kanyandago, 2011; Isaacs, 2016).

Din-önem düşüncesi değişkeninin, tahripçilik puan ortalamalarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı test edilmiş ve farklılaşmanın istatistiksel olarak anlamlılık düzeyine ulaştığı görülmüştür. Gruplar arasındaki farklılaşmaya bakıldığında din benim için önemli değil-önemli ve önemli değil-çok önemli ikili grupları arasında olduğu görülmüştür. Bununla birlikte dinin kendisi için "çok önemli" ve "önemli" olduğunu belirten grupların tahripçilik puan ortalamalarının dinin kendisi için "önemli değil" diye belirten grubun tahripçilik puan ortalamasına göre daha düşük çıktığı görülmüştür. Bu sonuçlara göre a1 ve a2 hipotezlerimiz desteklenmiştir. Tesler 2003'te yaptığı bir çalışmada, dindar olmayan bireylerin dindar olan bireylere göre daha uzlaşmacı bir tavır ortaya koyduklarını bulmuştur. Bu bulgu, çalışma bulgumuzla çelişmektedir. Ayrıca

şiddeti artıran etken sadece radikalleşme (Miller, 2013) değildir. Sosyo-ekonomik sorunlar, eğitim, kültür, psikolojik bunalımlar gibi birçok etken bu durum üzerinde etkilidir (Nachtwey&Tessler, 2002; Thompson, 1989).

Öznel dindarlık algısı değişkeninin, tahripçilik puan ortalamalarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı tek yönlü varyans analiziyle test edildi ve farklılaşmanın istatistiksel olarak anlamlılık düzeyine ulaştığı görüldü. Gruplar arasındaki farklılaşmanın ise kendisini "hiç dindar değil- dindar, hiç dindar değil -çok dindar, biraz dindar-dindar ve dindar-çok dindar" olarak değerlendiren ikili grupları arasında olduğu sonucuna ulaşıldı. Bununla birlikte kendisini "çok dindar" ve "dindar" olarak belirten grupların tahripçilik puan ortalamaları kendisini "hiç dindar değil" ve "biraz dindar" diye belirten grupların tahripçilik puan ortalamalarına göre daha düşük çıkmıştır. Bu sonuçlara göre b1 ve b2 hipotezlerimiz desteklenmiştir.

Okul türü değişkenine göre, tahripçilik davranışlarında bulunma oranı en yüksek okul Yusuf Sami İmam Hatip Lisesi (60.29) en düşük okul ise Merkez Anadolu Lisesi'dir (38.82). Ayrıca okul türü değişkeninin tahripçilik puan ortalamalarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği test edilmiş ve yapılan analizler sonucunda okul türü değişkeni öğrencilerin tahripçilik puanlarına göre anlamlı şekilde farklılaşmıştır. Okul türleri arasındaki farklılaşma ise Yusuf Sami İmam Hatip Lisesi-Fen Lisesi, Yusuf Sami İmam Hatip Lisesi - Mustafa Kemal Anadolu Lisesi, Yusuf Sami İmam Hatip Lisesi-Anadolu Lisesi ve Yusuf Sami İmam Hatip Lisesi-Merkez Anadolu Lisesi ikili grupları arasında olmuştur. Okul türü değişkeninin tahripçilik puan ortalamalarına göre anlamlı farklılık göstermesi sonucu c1 hipotezimizi desteklemiştir. Fakat Yusuf Sami İmam Hatip Lisesinin tahripçilik puan ortalamasının diğer liselere göre yüksek olması c2 hipotezimizin desteklenmediği anlamına gelmektedir.

Sonuç olarak hem daha önce yapılan çalışmalarda hem de bizim çalışmamızda, dindarlık ile tahripçilik arasında pozitif ve negatif yönde ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Bazı araştırmalardan birbirini destekler sonuçlara ulaşılırken bazı araştırmalardan aksi yönde sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Bu farklılaşmalar araştırma evreninden, örneklemeden, veri toplama araçlarından, deseninden kaynaklanabileceği gibi, denek grubunun sosyo-kültürel ve psikolojik özelliklerinden, eğitim-öğretim düzeyinden vs. kaynaklanabilir. Daha sağlıklı ve kararlı sonuçlara ulaşabilmek için bu alanda yapılan çalışmaların sayısının artmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Kaynakça

- Albayrak, K. (2010). *Semavi dinlerde barış ve şiddet ikilemi*. Ankara: Sarkaç Yayınları.
- Allport, G. W. (2014). *Birey ve dini* (Bilal Sambur, Çev.). Ankara: Elis Yayınları.
- Almeida, A. M., Neto, F. L. ve Koenig, H. G. (2006). Religiousness and mental health: A review. *Journal of Rev Bras Psiquiatr*, 28 (3), 242-250.
- Ardila-Rey, A., Killen, M., Brenick, A. (2009). Moral reasoning in violent contexts: displaced and non-displaced Colombian children's evaluations of moral transgressions, retaliation, and reconciliation. *Social Development*, 18 (1), 181-209.
- Beckwith, H. D. & Morrow, A. (2005). Sexual attitudes of college students: the impact of religiosity and spirituality. *College Student Journal*.
- Botton, A. (2011). *Ateistler için din* (Ayşe Ece, Çev.). İstanbul: Sel Yayınları.
- Boz, B., Beyaztaş, F.Y. (2001). "Vandalizm". *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi*, Mart.
- Brook, D., Brook, J., Rosen, Z., De la Rosa, M., Montoya, I., & Whiteman, M. (2003). Early risk factors for violence in Colombian adolescents. *American Journal of Psychiatry*, 160, 1470-1479.
- Burcu, E., Danacıoğlu N., Vazsonyi, A.T. (2007). Arkadaş grubuna sahip olmaya verilen önemin gençlerin vandalizmi üzerindeki etkisi. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 24(2), 23-44.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Canetti, D., Hobfoll, S. E., Pedahzur, A., Zaidise, E. (2010). Much ado about religion: Religiosity, resource loss, and support for political violence. *Journal of Peace Research*, 47 (5), 575-587.
- Cirhinlioğlu, F. G. (2010). *Din psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Cotton, S., Larkin, E., Hoopes, A., Cromer, B. A. ve Rosenthal, S. L. (2005). The impact of adolescent spirituality on depressive symptoms and health risk behaviors. *Journal of Adolescent Health*, 36 (6).
- Dawkins, R. (2013). *Tanrı yanılgısı* (Tunç Tuncay Bilgin, Çev.). İstanbul: Kuzey Yayınları.
- De Wet, C. (2004). The extend and causes of learner vandalism at school. *South African Journal of Education*, 24(3), 206-211.
- Dursun, T. (1999). *Turan dursun hayatını anlatıyor*. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Eliade, M. (2004). *Dinin anlamı ve sosyal fonksiyonu* (Mehmet Aydın, Çev.). Konya: Din Bilimleri Yayınları.

- Flew, A. (2012). *Yanılmışım tanrı varmış* (Hasan Kaya-Zeynep Ertan, Çev.). İstanbul: Profil Yayıncılık.
- Frankl, V. E. (2014). *Psikoterapi ve din* (Zeynep Taşkın, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Freud, S. (2012). *Musa ve tek tanrılı din* (Oya Kasap, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Freud, S. (2014a). *Bir yanılısamanın geleceği* (Mehmet Ökten, Çev.). Ankara: Tutku Yayınları.
- Freud, S. (2014b). *Totem ve tabu* (Hasan Can, Çev.). Ankara: Tutku Yayınları.
- Fromm, E. (2012). *Psikanaliz ve din* (Elif Erten, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Holm, N. G. (2007). *Din psikolojisine giriş* (Abdülkerim Bahadır, Çev.). İstanbul: İnsan Yayınları.
- Hökelekli, H. (2010). *Din psikolojisine giriş*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Hökelekli, H. (2013). *Din psikolojisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Hyman, C. ve Handal, P.J. (2006). Definitions and evaluation of religion and spirituality items by religious professionals: A plot study. *Journal of Religion and Health*, 45 (2), 264-282.
- Isaacs, M. (2016). Sacred violence or strategic faith disentangling the relationship between religion and violence in armed conflict. *Journal of Peace Research*, 53(2), 211-225.
- Jung, C. G. (1996). *Analitik psikolojinin temel ilkeleri* (Kâmuran Şipal, Çev.). İstanbul: Cem Yayınları.
- Kalgı, M. E. (2014). Lise 1.sınıf öğrencilerinin özsaygı düzeyleri ile vandalizm davranışları sergileme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Şanlıurfa İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Kalgı, M. E., Aliyev, R. (2015). Ergen tahripçilik ölçeği: Geliştirmesi, geçerliği, güvenilirliği. *Journal of Educational Sciences (JEDUS)*, 3 (4), 79-93.
- Kanyandago, P. (2011). Religion, development and insecurity: Looking for root causes in an ambiguous relationship. *Exchange*, 40 (3), 235-256.
- Karasar, N. (2004). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayıklık, H. (2003). *Orta yaş ve yaşlılıkta dinsel eğilimler*. Adana: Baki Yayınları.
- Kayıklık, H. (2011). Din psikolojisi. Adana: Karahan Yayınevi.
- Kayıklık, H., Kalgı, M. E. (2017). Dinsel yaşayış ölçeği: Geçerlik güvenilirlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 1-19.

- Koca, F. (2016). *İslam düşüncesinde Selefilik*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları
- Liddell, C., Kvalsvig, J., Qotyana, P., & Shabalala, A. (1994). Community violence and young South African children's involvement in aggression. *International Journal of Behavioral Development*, 17, 613-628.
- Marx, K. Engels, F. (2013). *Din üzerine* (Kaya Güvenç, Çev.). Ankara: Sol Yayınları.
- Miller, J. (2013). Resilience, violent extremism and religious education. *British Journal of Religious Education*, 35 (2), 188-200.
- Murata, S. Chittick, W. C. (2012). *İslâm'ın vizyonu* (Turan Koç, Çev.). İstanbul: İnsan Yayınları.
- Mutlu, K. (1989). Bir dindarlık ölçeği: Sosyolojide yöntem üzerine bir tartışma. *İslami Araştırmalar Dergisi*, 3 (4), 194-199
- Nachtwey, J., Tessler, M. (2002). The political economy of attitudes toward peace among Palestinians and Israelis. *Journal of Conflict Resolution*, 46(2), 260-285.
- Öğülmüş, S. (1993). Tahripçilik. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 26(2).
- Paloutzian, R. .F. (1989). *Invitation to the psychology of religion*. Pearson Education: United States.
- Patterson, C. J., Kuperdmit, J. B., & Vaden, N. A. (1990). Income level, gender, ethnicity, and household composition as predictors of children's school based competencies. *Child Development*, 61, 485-494.
- Peker, H. (2011). *Din psikolojisi*. İstanbul: Çamlıca Yayınları.
- Robbins, T., Hall, J. R. (2007). New Religious movements and violence. *Published to Oxford Scholarship Online: September 2007*.
- Şentürk, H. (2013). *Din psikolojisine giriş*. İstanbul: İz Yayıncılık.
- Tarhan, N. (2013). *İnanç psikolojisi*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Tesler, M. (2003). Arab and Muslim political attitudes: Stereotypes and evidence from survey research. *International Studies Perspectives*, 4(2), 175-181.
- Thompson, J. L. P. (1989). Deprivation and political violence in Northern Ireland, 1922-1985: A time-series analysis. *Journal of Conflict Resolution*, 33(4), 676-699.
- Uysal, V. (1996). *Din psikolojisi açısından dini tutum davranış ve şahsiyet özellikleri*. M. Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları: İstanbul.

- Yapıcı, A. (2006). Yeni bir dindarlık ölçeği ve üniversiteli gençlerin dinin etkisini hissetme düzeyi: Çukurova Üniversitesi Örneği. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6(1), 66-115.
- Yapıcı, A. (2013). *Ruh sağlığı ve din: Psiko-sosyal uyum ve dindarlık*. Adana: Karahan Yayınevi.
- Yavuz, K. (2013). *Günümüzde inancın psikolojisi*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Yavuzer, Y. (1998). Niğde ilindeki öğretmenlerin okul tahripçiliğine karşı ideolojik yönelimleri. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yavuzer, Y. (2011). Okulda saldırganlık/şiddet: Okul ve öğretmenle ilgili risk faktörleri ve önlemler stratejileri. *Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 192, 43-61.
- Yıldız, M. (2006). *Ölüm kaygısı ve dindarlık*. İzmir: İlahiyat Vakfı Yayınları.
- Yıldız, S.A. (2004). Ebeveyn tutumları ve saldırganlık. *Polis Bilimleri Dergisi*, 6(3-4), 131-150.

The Relation between Levels of Vandalist Behavior and Religiosity Levels of Secondary School Students

Citation / ©- Kayıklık, H.-Kalgı, M. E. (2017). The Relation between Levels of Vandalist Behavior and Religiosity Levels of Secondary School Students, *Çukurova University Journal of Faculty of Divinity* 17 (2), 1-18.

Abstract- *The aim of this research is to determine the relationship between the level of religiousness and vandalist behavior of the students who attend secondary education and evaluate this relationship in terms of some variables. The data of this study, which is in the General Screening Model, were obtained with the Adolescent Vandalism Scale, Religious Life Scale and enhanced Personal Information Form. Findings related to the students' religiosity and vandalism levels were obtained by using Pearson Product-Moment Correlation, One Way Analysis of Variance and Simple Regression Analysis. The sample of the research consists of 400 students who are currently in the general high schools of Şanlıurfa / Siverek district and were selected randomly. Of these, 66% (264) were female and 34% (136) were male. Religiosity, Subjective Religiousness Perception and School Type Variables have shown a significant difference for the Secondary School students according to the vandalist behaviors of them .,Moral dimension accounts for 5% of variance in vandalism scores considering the the relationship between the moral dimension of religiosity and vandalism The correlation between general religious lifestyle and vandalism was found to be low and negative, and a significant relationship was found between them ($r = -.14$ $p < .01$).*

Keywords- *Vandalism, religiosity, faith, worship, morality*